

การใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในเขตพื้นที่บริการของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอ่างทอง Implemetation Recreational Activities to Echance Early Childhood Development at the Responsibility Area of the Institute of Physical Education–Angthong

ดวงตา เครือทิวา ภักธวดี ตันสุวรรณ เจริญ เครือทิวา วิชรินทร์ ระฤกษชาติ
ชนิตา ไกรเพชร และกวี ภูพิพัฒน์
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอ่างทอง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมนันทนาการ ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่มีต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในเขตพื้นที่บริการของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี อuyuธยา ลพบุรี สระบุรี ชัยนาท และนครสวรรค์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวนจังหวัดละ 1 ห้อง ห้องละ 30 คน เป็นจำนวน 210 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แผนการจัดประสบการณ์ การใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและปรับปรุงจากแบบประเมินพัฒนาการของเด็ก กระทรวงศึกษาธิการและคู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กของโรงพยาบาลราชานุกุล กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ-สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.42 และเมื่อเด็กเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์แล้ว พบว่า เด็กมีพัฒนาการโดยเฉลี่ยภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการทดลองในสัปดาห์ที่ 4 ที่ 6 และที่ 8 แล้ว เท่ากับ 2.04 2.79 และ 2.82 ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญา ระหว่างก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกับการประเมินพัฒนาการ ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 พบว่า พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาพัฒนาการโดยรวมแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : กิจกรรมนันทนาการ / พัฒนาการ / เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The purpose of this study was to find the results of implementing recreational activities to enhance early childhood development. The subjects of 210 were sampled from the kindergarten second grades of the provincial kindergarten schools in the responsible areas of the institute of physical Education at Angthong Campus (Angthong, Singburi, Ayudthaya, Lopburi, Saraburi, Chaiyanat and Nakhornasawan). The children were randomly sampled from the first semester of the academic year 2549, one class from each province and 30 in each class.

The tool for this study was an experience planning for implementing the recreational activities to enhance the early childhood development. The data were collected by the early childhood's Children Development Evaluation Form modified by the writers from Ministry of Education's Children Development Evaluation Form and Handbook for Enhancing Early Childhood Development of Rajanukhul Hospital, Department of Mental Health, the Ministry of Public Health. The tool reliability (r) was .900. The data were statistically treated for mean, standard deviation, and the t -test.

The results were as follows:

The pre-test mean of the early childhood mental, social and intellectual development of the subjects was 1.42, The post-test means after 4 weeks, 6 weeks and 8 weeks in program participating were 2.04, 2.79 and 2.82, respectively. The t -tests of the pre-test mean and the post-test means were significantly different at the .05 level of confidence and the same result was found when the total means were compared.

Keywords : Recreational activities / Development / Early childhood

บทนำ

ในการพัฒนาประเทศนั้นได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคคลในชาติซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าและสำคัญที่สุด เพราะมนุษย์คือผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นมนุษย์จึงควรได้รับการพัฒนา ตั้งแต่เยาว์วัยเด็กและเยาวชนจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศเป็นกำลังอันสำคัญของการพัฒนาในประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เด็กจึงควรที่จะได้รับการพัฒนา

ทุกๆ ด้านเพื่อการเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นที่กำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

ดังนั้นการศึกษาปฐมวัยจึงมีความสำคัญต่อประเทศชาติมากดังปรากฏให้เห็นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตราที่ 18 ที่ระบุให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่ง

ชาติ 2542 : 12) นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดตั้ง “สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับปฐมวัย” ในปี พ.ศ. 2542 ขึ้น พร้อมทั้งประกาศว่า “การศึกษาปฐมวัยคือ การสร้างคน สร้างชาติ” (คณะกรรมการงานวิจัยและพัฒนาอนุบาลศึกษา ฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2543 : 2) เนื่องด้วยเด็กวัยนี้จะเป็นวัยแห่งการวางรากฐานการดำเนินชีวิตในอนาคตประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับจึงเป็นสิ่งที่สามารถสร้างเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กได้ดียิ่ง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทยและเยาวชนไทย ดังที่ สมบัติ กาญจนกิจ (2542 : กิตติกรรมประกาศ) กล่าวไว้ว่า “การพัฒนาความเจริญเติบโตของบุคคล การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ กระทำได้โดยศาสตร์ที่เรียกว่า “นันทนาการ” คณิต เขียววิชัย (2540 : คำนำ) กล่าวว่า “กิจกรรมนันทนาการมีความจำเป็นต่อชีวิตคนเราในปัจจุบันเป็นจำนวนมาก เพราะกิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้คนเรามีสุขภาพดีทั้งร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนมีคุณลักษณะของการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมในระบอบประชาธิปไตย จึงนับว่านันทนาการช่วยส่งเสริมคุณค่าในเรื่องของการมีส่วนร่วม ส่งเสริมสร้างการคุณธรรมและลักษณะนิสัยของเยาวชน ตลอดจนเป็นการสร้างคุณค่าในเรื่องความ

สมดุลการใช้เวลาว่างสมดุลกับการเรียน การงาน นันทนาการการช่วยให้เยาวชนรู้จักการจัดการเวลา พัฒนาคุณค่าทางสังคม ระบอบประชาธิปไตยและเป็นประชากรของประเทศที่มีคุณภาพในอนาคต เยาวชนจึงมีความจำเป็นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 คือ ดี เก่ง และมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปฐมวัย

ระยะวัยเด็กตอนต้น (Early Childhood) หรือระยะเด็กปฐมวัย เริ่มตั้งแต่อายุประมาณ 3 ขวบ จนถึงประมาณ 6 ขวบ ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือ อยากเป็นอิสระ อยากเป็นตัวของตัวเอง เด็กวัยนี้เป็นระยะที่เริ่มมีความสามารถในการใช้ภาษา และในการเข้าใจสิ่งแวดล้อม เริ่มรู้จักใช้ความสามารถที่เกี่ยวกับทางกายภาพเช่นนิ้วมือ แขน ขา และความสามารถทางการเคลื่อนไหว ช่วงวัยเด็กตอนต้น เป็นช่วงเวลาแห่งการพัฒนาการทำงานประสานสัมพันธ์ของอวัยวะที่ใช้เคลื่อนไหว (Motor Coordination) อย่างสำคัญยิ่ง ซึ่งนับเป็นจุดเด่นแห่งการพัฒนาการทางกายของเด็กวัยนี้

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมนันทนาการในการส่งเสริมการเรียนรู้จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยจะเป็นในลักษณะของ “การเล่นปนเรียน” ซึ่งจะสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มากที่สุดและในการส่งเสริมการเรียนรู้ก็จัดในรูปแบบของการเตรียมความพร้อมการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดจากการเล่น การกระทำและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ในอันที่จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมสร้างพัฒนาการต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะ

ศึกษาอีกทั้งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดความเหมาะสมในอันที่จะเกิดประโยชน์ และมีคุณค่าแก่บุคคลที่จะสร้างคุณประโยชน์เป็นอนาคตของชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมนันทนาการในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่มีต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาคน และสังคมให้มีคุณภาพ โดยผู้ทำการวิจัยจะทำการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 2 ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่บริการของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอ่างทอง ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 รวมระยะเวลา 8 สัปดาห์ จำนวน 3 ครั้ง มีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ประสานงานกับโรงเรียนอนุบาลในเขตพื้นที่บริการของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี ชัยนาท และนครสวรรค์) จำนวน 7 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวนจังหวัดละ 1 ห้อง ห้องละ 30 คน เป็นจำนวน 210 คน

2. ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมนันทนาการสอดแทรก 6 กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมเล่นตามมุมไปแนะนำแก่ครูประจำชั้นผู้ใช้แผนฯ

3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไปทดสอบกับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

4. ครูประจำชั้นดำเนินการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้กิจกรรมนันทนาการ เมื่อครบระยะเวลา 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไปทำการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครั้งที่ 1 จากนั้นครูประจำชั้นดำเนินการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้กิจกรรมนันทนาการเพิ่มอีก เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไปทำการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครั้งที่ 2 และครูประจำชั้นดำเนินการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้กิจกรรมนันทนาการเพิ่มอีก เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไปทำการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครั้งที่ 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ก่อนร่วมกิจกรรมนันทนาการพัฒนาการด้านร่างกาย (ตาราง 1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.48 และด้านสติปัญญามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 และเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตาม

แผนการจัดประสบการณ์ 4 สัปดาห์แล้ว ทำการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครั้งที่ 1 พบว่าพัฒนาการทางด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07 และด้านสติปัญญามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.99 เมื่อเด็กปฐมวัยเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์เป็นเวลาอีก 2 สัปดาห์ แล้วทำการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครั้งที่ 2 พบว่าพัฒนาการทางด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ด้านสติปัญญามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และเมื่อเด็ก

ปฐมวัยเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์เป็นเวลาอีก 2 สัปดาห์และทำการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครั้งที่ 3 พบว่าพัฒนาการทางด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่าพัฒนาการทุกด้านของเด็กปฐมวัยก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.42 และเมื่อเด็กเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์ เด็กมีพัฒนาการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 2.79 และ 2.82 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญาจำนวน 3 ครั้ง โดยรวมและเป็นรายด้าน (N = 210 คน)

พัฒนาการ	Pre-test		ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. พัฒนาการด้านร่างกาย	1.44	0.58	2.08	0.68	2.83	0.68	2.86	0.66
2. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม	1.48	0.62	2.07	0.54	2.81	0.73	2.84	0.70
3. พัฒนาการด้านสติปัญญา	1.36	0.54	1.99	0.72	2.74	0.56	2.77	0.65
รวม	1.42	0.58	2.04	0.64	2.79	0.65	2.82	0.67

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคมและด้านสติปัญญา ระหว่าง Pre-test และครั้งที่ 1 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (N = 210 คน)

พัฒนาการ	Pre-test		ครั้งที่ 1		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. พัฒนาการด้านร่างกาย	1.44	0.64	2.08	0.66	26.42*
2. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม	1.47	0.68	2.06	0.78	20.34*
3. พัฒนาการด้านสติปัญญา	1.35	0.72	2.00	0.68	29.47*
รวม	1.42	0.68	2.04	0.70	28.44*

*แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญา ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (N = 210 คน)

พัฒนาการ	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. พัฒนาการด้านร่างกาย	2.08	0.67	2.83	0.68	29.85*
2. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม	2.07	0.62	2.82	0.74	28.62*
3. พัฒนาการด้านสติปัญญา	1.99	0.62	2.74	0.64	27.11*
รวม	2.04	0.63	2.79	0.68	30.73*

*แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญา ระหว่างก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกับการทดสอบครั้งที่ 1 (ตารางที่ 2) พบว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคมและด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังจากใช้กิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมนันทนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญา ระหว่างครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (ตารางที่ 3) พบว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมแล้ว พัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการใช้กิจกรรมนันทนาการ ครั้งที่ 2 สูงกว่าพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการใช้กิจกรรมนันทนาการ ครั้งที่ 1

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านอารมณ์จิตใจ-สังคมและด้านสติปัญญา ระหว่างการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 (ตารางที่ 4) พบว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญา ครั้งที่ 3 สูงกว่าพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ครั้งที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังจากการใช้กิจกรรมนันทนาการ ครั้งที่ 3 สูงกว่าพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการใช้กิจกรรมนันทนาการ ครั้งที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การศึกษาผลการใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยผลการทดสอบขั้นต้น พัฒนาการของเด็กปฐมวัยซึ่งใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์

พบว่า พัฒนาการโดยรวมของเด็กอยู่ในระดับควรเสริม หลังการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ 4 สัปดาห์ และทำการประเมินพัฒนาการ พบว่า พัฒนาการโดยรวมทุกด้านของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ดีขึ้นและเมื่อเด็กปฐมวัยเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์ เป็นเวลาอีก 2 สัปดาห์และทำการประเมินครั้งที่ 2

พบว่า พัฒนาการโดยรวมทุกด้านของเด็กอยู่ในระดับดี และเมื่อเด็กปฐมวัยเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์เป็นเวลาอีก 2 สัปดาห์ แล้วทำการประเมินครั้งที่ 3 พบว่า พัฒนาการโดยรวมทุกด้านพัฒนาการอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับดี โดยมีพัฒนาการที่ก้าวหน้าด้านต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคมและด้านสติปัญญา ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (N = 210 คน)

พัฒนาการ	ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. พัฒนาการด้านร่างกาย	2.83	0.64	2.86	0.75	7.93*
2. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม	2.81	0.65	2.84	0.72	3.00*
3. พัฒนาการด้านสติปัญญา	2.74	0.68	2.77	0.70	4.18*
รวม	2.79	0.65	2.82	0.72	6.13*

*แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1 พัฒนาการด้านร่างกาย พบว่า เด็กพัฒนาทักษะด้านร่างกายอยู่ในระดับดี เด็กสามารถทรงตัวในอิริยาบถต่างๆ และเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ได้ อย่างคล่องแคล่วว่องไว โดยใช้กล้ามเนื้อ เช่น การนั่ง ยืน เดิน เหย่ง วิ่ง กระโดด สำหรับกล้ามเนื้อเล็ก เด็กสามารถทำกิจกรรมที่ต้องใช้การประสานสัมพันธ์กันระหว่างกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส เช่น การใช้สายตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการหยิบจับ สิ่งของ การเปิด-ปิดฝาเกลียวขวดน้ำ การร้อยลูกปัด การเขียน การวาดภาพ การปั้น การประดิษฐ์ ฯลฯ อันเป็นผลจากการที่เด็กได้ร่วมกิจกรรมนันทนาการ ตามแผน

การจัดประสบการณ์ที่ครูประจำชั้นจัดให้ทำให้เด็กเกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาการทางด้านร่างกาย สอดคล้องกับบทเลอร์ (Butler.1959 : 14-15) ได้กล่าวว่าการเล่นหรือนันทนาการช่วยให้เด็กมีความกระตือรือร้นในชีวิต และกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ช่วยให้ได้มาซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตภายหลัง เอลลิสันและเจนกินส์ (Eliaison & Jenkins; 1994 : 27-28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่นต่อเด็กปฐมวัยในด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายว่าเด็กจะใช้ร่างกายและการประสานกันของกล้ามเนื้อเล็กขณะวิ่ง ปีนป่ายและกระโดด การเล่นช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกายซึ่ง

จำเป็นอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างและประสานการทำงานของกลุ่มเนื้อ ซึ่งผลของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของดลชัย ศรีสำราญ (2537: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยเน้นจุดประสงค์ที่มีต่อความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม หลังการทดลอง 6 สัปดาห์ และ 8 สัปดาห์ มีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนความพร้อมทางด้านร่างกายสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยมีคะแนนเฉลี่ยดังนี้ คือ 4.68 และ 4.87 ตามลำดับและผลของการวิจัยครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริศา สุขุมวรรณ (2548: บทคัดย่อ) เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมที่มีต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยเมื่อร่วมกิจกรรมนันทนาการ ประเภทเกมมีการพัฒนา ลักษณะนิสัยด้านร่างกายอยู่ในระดับดีและเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัยหลังเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการประเภทเกม มีการพัฒนาสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโดยรวมและรายด้าน ทุกด้าน

1.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม หลังจากการใช้กิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์แล้ว พบว่าพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมของเด็กอยู่ในระดับดี เด็กมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม มีการแสดงออกโดยอิสระทำให้เด็กได้พัฒนาอารมณ์ต่างๆ และสามารถควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ มีความสามารถในการมีส่วนร่วมของกิจกรรม ปฏิบัติตน

เป็นสมาชิกที่ดี ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้ทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเองและสามารถพัฒนาเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น โดยมีปฏิสัมพันธ์และสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี สามารถแบ่งปัน รู้จักการรอคอยและยอมรับกฎกติกาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวความคิดของ สมบัติ กาญจนกิจ (2542 : 106) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมผ่อนคลายอารมณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้พัฒนาอารมณ์สุข เป็นการพัฒนาลักษณะนิสัยและทัศนคติในทางพึงประสงค์ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กสามารถใช้พลังงาน ความสนใจไปในทางสนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้มีโอกาสได้ผ่อนคลายอารมณ์ และมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และจากการที่เด็กปฐมวัยได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์ซึ่งได้บรรจุกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมต่างๆ ไว้มากมายทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมดีขึ้น ดังที่สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 13-16) กล่าวถึงความสำคัญของเกมการเล่นว่าเป็นทั้งการเรียนและการทำงานของเด็ก และสรุปถึงพัฒนาการในด้านอารมณ์และจิตใจ ว่าเกมและการเล่นจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจมั่นคงแข็งแรง รู้จักปรับอารมณ์ให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม และการเล่นจะช่วยลดความคับข้องใจของเด็ก ส่วนพัฒนาการทางด้านสังคม เกมและการเล่นจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการทางด้านมิติสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่รวมกลุ่มรู้จักบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ฝึกการสมาคม และฝึกเด็กในเรื่องการปรับตัวและนบนามธรรมบรร (2546 : 129) ได้กล่าวถึงการเล่นส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ว่า การเล่นถือเป็นเครื่องมือ

ที่สำคัญที่เปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนค้นพบตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความคิด พฤติกรรม และความรู้สึกของตัวเองทั้งทางบวกและทางลบ เด็กจะใช้เวลาในการเล่นในการแสดงออกซึ่งความผิดหวัง ความเครียด รวมตลอดถึงความโกรธ การเล่นช่วยให้เด็กรู้สึกว่ามีอำนาจในการควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรินาท เกษมงาม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้กิจกรรมศิลปะโดยการวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางด้านอารมณ์ (EQ) ของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมมีคะแนนที่ได้จากการวัดความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ และหลังเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุผลสนับสนุนผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปะหัตถกรรมที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ในสถานสงเคราะห์บ้านเมตตา อำเภอบราหารบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หลังเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปะหัตถกรรมดีกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยมี

คะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริศา สุขุมวรรณ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมที่มีต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยเมื่อร่วมกิจกรรมนันทนาการประเภทเกม มีการพัฒนาลักษณะนิสัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมอยู่ในระดับต้องปรับปรุง หลังการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาลักษณะนิสัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมอยู่ในระดับดี

1.3 พัฒนาการด้านสติปัญญา หลังจากการใช้กิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์ แล้วพบว่าพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับดี เด็กมีพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้และปรับตัวได้ดีขึ้น เรื่อง การจำ การคิด การใช้เหตุผล การตีความจินตนาการ การจัดแยกประเภทสิ่งของของความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวน การอนุรักษ์ รวมทั้งมีพัฒนาการทางด้านภาษาดีขึ้น สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้เหมาะสม มีความสามารถในการสร้างประโยคซับซ้อน สามารถขยายความตามสิ่งที่พูด เพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังพูด รวมตลอดถึงความเข้าใจคำต่างๆ จากการฟัง สามารถพัฒนาไปถึงเรื่องการอ่าน การเขียนได้ดีขึ้นโดยในแผนการจัดประสบการณ์ผู้วิจัยได้บรรจุกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมการเล่นสร้างสรรค์ เกมการศึกษาไว้มากมายทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาดีขึ้นสอดคล้องกับเอลลิสัน และเจนกินส์ (Eliaison & Jenkins; 1994 : 27-28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่นต่อเด็กปฐมวัยในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาว่า

การเล่นมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการรับรู้ สำนวญ จินตนาการ การทดลอง การแก้ปัญหาและการใช้เหตุผล เมื่อเด็กเล็กๆ เรียนรู้ เด็กจะไม่ได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดชนิดใดชนิดหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เด็กจะเรียนรู้ความคิดรวบยอดอื่นๆ ไปพร้อมกันด้วย นักการศึกษาจำนวนมาก (Chenfeld : 1991; Giffin: 1984; McCune: 1985) มีความเชื่อว่าทักษะการสื่อสารสามารถพัฒนาได้ โดยผ่านการเล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ในการเล่น เด็กจะพัฒนาการเรียนรู้ การใช้คำศัพท์ใหม่ๆ และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน ซึ่งสอดคล้องกับ ดลชัย ศรีสำราญ ได้กล่าวถึงการ เล่นช่วยพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ว่า การเล่นกระตุ้นให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมด้านเชาว์ปัญญา ทำให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ เช่น รู้จักกฎเกณฑ์ในการเล่นอิสระด้วยตนเองเช่น ผลัดกันเล่นชิงช้าโดยแกว่งคนละ 5 ครั้ง หรือ 10 ครั้ง เกิดการเรียนรู้ ขนาด รูปร่าง จำนวน ปริมาณ การเปรียบเทียบและการคาดคะเนน้ำหนัก โดยการเล่นโยน ขว้าง กระโดด รู้จักการลำดับขั้นตอน และการนับจำนวน รู้เวลา เนื้อที่ รูปทรง สำนวญ ค้นคว่ำและสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว

2. จากการเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ-สังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกับการประเมินครั้งที่ 1 ระหว่างการประเมินครั้งที่ 1 กับการประเมินครั้งที่ 2 ระหว่างการประเมินครั้งที่ 2 กับการประเมินครั้งที่ 3 พบว่าพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม และด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาพัฒนาการโดยรวมแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการ จัดประสบการณ์การใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ผู้ใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่บริการของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอ่างทองเนื่องจากผู้ร่วมโครงการวิจัยเป็นครูประจำชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลในเขตพื้นที่บริการของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอ่างทอง จำนวน 7 โรงเรียน เป็นผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนและใช้แผนการจัดประสบการณ์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศการเรียนที่สร้างเสริมและกระตุ้นให้เด็กร่วมกิจกรรมนันทนาการได้เต็มศักยภาพและตามความแตกต่างของเด็กแต่ละคน จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ครูประจำชั้นอนุบาลผู้ร่วมโครงการวิจัยทั้ง 7 คน เป็นผู้ที่มีนิสัยรักเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส โอบอ้อมอารี ใจเย็น อดทน ขยัน ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีความสามารถในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์การใช้กิจกรรมนันทนาการฯ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ นางสาวณัฏฐ์ สันสืบผล และคณะ (2524 : 11) กล่าวว่าไว้ว่า ครูที่สอนในระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะต้องมีพฤติกรรมโต้ตอบกับเด็กอยู่ตลอดเวลา และมีอิทธิพลในการเสริมสร้างบุคลิกภาพและพัฒนาการของเด็ก เพราะครูเปรียบ

เสมือนตัวแทนพ่อแม่ของเด็กขณะที่อยู่โรงเรียน

2.3 สื่อและนวัตกรรมที่ใช้ในแผนการจัดประสบการณ์การใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้จัดทำสื่อและนวัตกรรมต่างๆ มาประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครบทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ-สังคมและสติปัญญา โดยการเลือกสื่อผู้วิจัยเลือกให้ตรงกับจุดหมายและเรื่องที่สอน (กิจกรรมที่ทำ) เลือกให้เหมาะสมกับเด็กมีคุณภาพดี สัมผัสได้ ใช้ง่าย น่าสนใจ โดยจัดเตรียมสื่อและนวัตกรรมทุกแผนการจัดประสบการณ์ เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ ก็จะมีเทปเพลง กิจกรรมเสรี/การเล่นตามมุม มุมบ้านก็จะมีสื่อ เครื่องใช้ในครัวจำลอง เครื่องแต่งบ้านจำลอง กิจกรรมสร้างสรรค์ ก็จะมีสีเทียน สีไม้ สีชอล์ค สีน้ำ กรรไกร กาว ดินน้ำมัน ลูกปัด อุปกรณ์เกมการศึกษา เช่น เกมจับคู่ (จับคู่ภาพเหมือน จับคู่ภาพเงา จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน เกมภาพตัดต่อ เกมจัดหมวดหมู่ เกมวาดภาพตัวปลาย (โดมิโน) เกมเรียงลำดับ (ลำดับภาพเหตุการณ์) เกมพื้นฐานการบวก กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น ลูกโลก กิจกรรมกลางแจ้ง จัดเครื่องเล่นทรายให้กับเด็กปฐมวัย ฯลฯ ซึ่งสื่อต่างๆ เหล่านี้ผู้วิจัยได้จัดทำทุกแผนการจัดประสบการณ์ การใช้กิจกรรมนันทนาการฯ แล้วนำไปมอบให้โรงเรียนต่างๆ ที่ร่วมโครงการฯ เพื่อให้ครูใช้ประกอบแผนการใช้กิจกรรมนันทนาการฯ จากการสัมภาษณ์และพูดคุยซักถาม ครูประจำชั้น พบว่าเด็กให้ความสนใจสื่อที่นำมาประกอบการใช้แผนการใช้กิจกรรมนันทนาการฯ เป็นอย่างยิ่ง ร่วมกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์อย่างสนุกสนานและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนว

ความคิดของนงลักษณ์ สีนีผล และคณะ (2524: 307) กล่าวไว้ว่าสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและมีความเคลื่อนไหวทั้ง 4 ด้านคือ ทางกาย สื่อจะช่วยให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว ตื่นตัว ไม่เหนื่อยหน่าย ไม่เบื่อ ทางอารมณ์ สื่อจะก่อให้เกิดอารมณ์ที่ปรารถนากับเด็ก เช่น ความสนุกสนาน ความพอใจ เบิกบาน ทางสังคม สื่อ ช่วยให้ผู้เรียนได้พูดจาทักทาย ร่วมทำงาน ถามตอบ และแสดงความสามารถให้ผู้อื่นเห็น ทางสติปัญญา สื่อจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการและมีความเคลื่อนไหวทางสติปัญญาได้แก่ รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา ได้ถูกต้อง

2.4 ระยะเวลาในการใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 2 โดยจัดกิจกรรมนันทนาการสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในกิจกรรมในแต่ละวัน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเล่นตามมุม และกิจกรรมเกมการศึกษา และจัดกิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์สัปดาห์ละ 3 วัน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยได้ร่วมกิจกรรมนันทนาการวันละ 6 กิจกรรม เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ผ่านกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดพัฒนาการด้านต่างๆ

สรุป

ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ-สังคม และสติปัญญา ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เมื่อเด็กเข้าร่วม กิจกรรมนันทนาการตามแผนการจัดประสบการณ์ แล้ว พบว่าเด็กมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นตามลำดับภายหลัง การเข้าร่วมกิจกรรมการทดลอง และผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ-

สังคมและด้านสติปัญญา ระหว่างก่อนการเข้าร่วม กิจกรรมนันทนาการกับการประเมินพัฒนาการ ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 พบว่า พัฒนาการ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม และด้าน สติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาพัฒนาการโดยรวม แล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2540.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. ศูนย์หรือมุมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารการศึกษาปฐมวัย, 6(3), 39-47, 2545.
- ขวัญแก้ว ดำรงค์ศิริ. ผลการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยเน้นจุดประสงค์ที่มีต่อความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- จิงใจ ขจรศิลป์. ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และกิจกรรม การเล่นตามมุมที่มีต่อ ความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย.
- จินตนา หมู่ผึ้ง. การอบรมดูแลเด็ก. ราชบุรี : วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี, 2527.
- ดนุ จีระเดชากุล. นันทนาการสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- ดราวรรณ ยะเวียง. การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
- เดือนดา นาควิเชียร. นันทนาการโลกแห่งการเรียนรู้ของเด็ก. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2548.
- นงลักษณ์ สีนสืบผล. พัฒนาการการปฐมวัยศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมการสอนปฐมวัย ศึกษาหน่วยที่ 2 พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2543.
- นพดลชัย ศรีสำราญ. ผลการฝึกแบบสถานีกับเครื่องเล่นสนามที่มีต่อสมรรถภาพทางกลไกของนักเรียนชายระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.
- นงนตร ธรรมบวร. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2546.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- บุญชู วิโรจน์ชูฉัตร. ศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- บุปผา พรหมศร. ความสามารถในการแก้ไขปัญหของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งและกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม. วารสารการศึกษาปฐมวัย, 6(3), 53-60 2545.
- ผุสดี ภูอินทร์ และคณะ. แนวคิดในการสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช(เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมลักษณะระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 2), 2543.
- พะยอม อิงคตานวรัตน์. จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โครงการตำราศิริราช, 2524.
- แบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

ไพเราะ พุ่มม้น. การพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาสู่ผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว, 2544.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดผลและประเมินผลกลุ่มวิชาเตรียม
ประสบการณ์ หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาศึกษาศาสตร์, 2535.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-8
พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาศึกษาศาสตร์, 2543.

เยาวพา เดชะคุปต์. การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ เอ บี กราฟฟิกส์ ดีไซน์, 2542 ก.

เยาวพา เดชะคุปต์. กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์, 2542 ข.

เยาวพา เดชะคุปต์. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2542 .

เยาวพา เดชะคุปต์. การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2542.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์. 2544.

วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว. การศึกษาผลการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนา
ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในสถานสงเคราะห์บ้านเมตตา อำเภอปราณบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2540.

ศึกษาธิการ กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการวัดและประเมินความ
พร้อมในการเรียนระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2534.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2540.

สุริศา สุขุมวรรณ. ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมที่มีต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็ก
ปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.